

publicznego działające w sferze kultury otrzymały środki w łącznej wysokości nieco ponad 12 mln zł, co stanowiło 2,57% ogółu środków przekazanych OPP¹⁸.

Także projektowe działanie nie wydaje się sprzyjać budowaniu potencjału – kapitałem rezerwowym dysponuje 10% organizacji kulturalnych. W Polsce jest niewiele podmiotów, które wspierają nie realizację projektów, lecz rozwój organizacji (tzw. rozwój instytucjonalny). Dlatego organizacje mają ograniczone możliwości, by budować swój potencjał: szkolić pracowników czy wolontariuszy, budować kapitał żelazny, planować strategicznie swój rozwój.

2.3.2 Preregulowane procedury i trudne formalności

Problemem wielu organizacji pozarządowych, w tym kulturalnych, jest to, że prawo w pewnych obszarach nie jest dostosowane do ich działalności. Przykładowo: istnieją niejednolite wytyczne dotyczące rozliczania przez płatników VAT podatku VAT w dotacjach na poziomie samorządowym i centralnym; rok budżetowy nie pokrywa się z sezonami artystycznymi; realizacja projektów obarczonych ryzykiem artystycznym lub zmieniających swój kształt, jest utrudniona formalnie ze względu na rygory finansów publicznych.

2.3.3 Misyjność działań a tematy konkursów dotacyjnych

Niejednokrotnie organizacje pozarządowe, aplikując o środki na realizację zdań publicznych, odchodzą od misji, dla której zostały powołane. Publicystycznie proces ten bywa nazywany „grantozą”. Sytuacją sprzyjającą powstawaniu zjawiska „grantozy” jest m.in. ogłaszanie okolicznościowych konkursów dotacyjnych (np. upamiętniających wydarzenia historyczne lub rocznice), które, choć stanowią ważny instrument prowadzenia polityki kulturalnej, bywają rozbieżne z rzeczywistymi zainteresowaniami i pasją organizacji pozarządowych. Choć skala zjawiska nie jest znana, Zespół przygotowujący założenia do programu współpracy sygnalizuje istnienie takiego problemu.

2.3.4 Transparentność działań

Ważnym aspektem oceny aktywności organizacji pozarządowych jest transparentność ich działań. Wynika to m.in. z faktu, że korzystając ze środków publicznych, są one zobowiązane do stosowania ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Innym zagadnieniem jest brak publicznego dostępu do łatwo przeszukiwalnych danych (np. w postaci bazy danych) na temat uzyskanego przez organizacje dofinansowania ze środków MKiDN w dłuższej perspektywie czasowej.

Wydaje się, że świadomość funkcjonowania norm prawnych związanych z dostępem do informacji publicznej nie jest wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych powszechna. Np. przepis art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 o *fundacjach* stanowi, iż roczne sprawozdanie z działalności fundacji jest przez fundację udostępnione do publicznej wiadomości, co w praktyce nie zawsze ma miejsce.

---

¹⁸ Informacja dotycząca kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego z rozliczenia za 2012 rok, Departament Podatków Dochodowych Ministerstwa Finansów, Warszawa 2013 r.